

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
651 81 Karlstad
registrator@msb.se

Kopia till:
Trafikverket, diariet

Trafikverkets yttrande gällande MSB:s förslag för stärkt arbete mot hem- och fritidsolyckor

Yttrande

Trafikverket ser positivt på utredningens förslag. Vi ser dock behov av att framhålla några områden som vi önskar att utredningen beaktar i den fortsatta hanteringen.

Sammanfattning av remissunderlaget

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) fick den 1 februari 2018 ett regeringsuppdrag att stärka aktörssamverkan och erfarenhetsåterföring inom ramen för samhällets förebyggande arbete mot allvarliga personolyckor i hemmen och på fritiden.

Utredningen föreslår att regeringen utser en nationell samordnare för det skadeförebyggande arbetet inom hela hem- och fritidsområdet samt ger direkta uppdrag om samverkan till berörda aktörer. Samordnaren bör också få i uppdrag att skapa nätverk mellan aktörer på nationell, regional och lokal nivå.

MSB föreslår även i utredningen att regeringen ger i uppdrag att utreda hur antalet omkomna och allvarligt skadade ska definieras och mätas.

Utredningens gränssnitt mot Trafikverket

Uppdragets innebörd för MSB:s ansvar att stärka aktörssamverkan och erfarenhetsåterföringen avseende fritidsolyckor inom trafiken bör ytterligare analyseras. Trafikverket rekommenderar att gränssnitt och ansvarsområden tydligare definieras mellan det arbete som redan bedrivs av Trafikverket inom ramen för regeringsuppdraget om att leda samverkan av trafiksäkerhetsarbetet inom vägtrafiken, och en framtida nationell samordning kring arbetet med hem- och fritidsolyckor – exempelvis gällande fyrhjulingsolyckor och gåendes fallolyckor i trafikmiljön.

Definitionen av antalet omkomna och allvarligt skadade i vägtrafiken ägs av Trafikanalys, och det är även de som tagit fram rekommendationer på hur definitionen av dessa begrepp kan utvecklas¹. Trafikverket rekommenderar att definitionen av omkomna respektive allvarligt skadade i hem- och fritidsmiljöer samordnas med befintliga definitioner av antalet omkomna och allvarligt skadade i vägtrafiken för att minska risken att egna begrepp införs inom respektive område, vilket skulle kunna skapa förvirring.

Motiv till yttrande

MSB ska enligt sitt uppdrag "stärka aktörssamverkan och erfarenhetsåterföringen inom ramen för samhällets förebyggande arbete mot allvarliga personolyckor i hemmen och på fritiden". MSB gör tolkningen att trafiken, arbetet och skolan ska exkluderas från den

¹ Trafikanalys (2017) *Ny målstyrning för trafiksäkerheten*

samverkan och kunskapsåterföring som MSB ska stärka enligt uppdraget. Denna tolkning diskuteras inte närmare i avsnitt 1.4². Till skillnad från arbete och skola så är en betydande andel av de dödsfall och allvarliga skadefall som sker inom väg- och järnvägstrafiken relaterade till fritiden. Att exkludera dessa dödsfall och allvarliga skadefall från MSB:s uppdrag att stärka samhällets förebyggande insatser mot fritidsolyckor är därför inte självklart.

Trafikverket ser positivt på att MSB avgränsar sitt arbete till dödsfall och allvarliga personskador. Det är dock önskvärt att definitionerna av omkomna respektive allvarligt skadade harmoniserar med de begrepp som sedan lång tid tillbaka redan används inom vägtrafiken.

Trafikverket fick 2016 ett regeringsuppdrag att leda övergripande samverkan av trafiksäkerhetsarbetet inom vägtrafiken. Arbetet syftar till att uppnå gällande etappmål och Nollvisionen inom vägtrafikområdet. Trafikverkets samverkan gällande att minska antalet omkomna och allvarligt skadade inom vägtrafiken kan i flera områden gränsa till det arbete som MSB utrett gällande att minska antalet omkomna och allvarligt skadade inom fritidsmiljöer.

Inom ramen för Gruppen för Nollvisionen i Samverkan (GNS väg) genomför Trafikverket en rad samverkansprojekt som tar fram inriktningar för säker vägtrafik. Syftet med inriktningarna är att systematisera och där det är möjligt samordna säkerhetsarbetet med berörda organisationer. Inriktningarna ska vara ett hjälpmedel i verksamhetsplaneringen för statliga myndigheter, kommuner, organisationer och andra aktörer inom området. Under 2019 kommer till exempel en ny inriktning för säker användning av fyrhjulingar och traktorer att arbetas fram med berörda organisationer.

I remissen nämns Trafikverkets arbete med ökad säkerhet kring fyrhjulingar. Där står det felaktigt att de flesta dödsolyckor inte inträffar i trafikmiljöer³. Inom ramen för fyrhjulingsstrategin framkom bland annat att de flesta som omkom på fyrhjulingar gjorde det i vägtrafikolyckor och att singelolyckor och alkoholrelaterade olyckor dominerade⁴.

Trafikverket arbetar även med inriktningar för säker gångtrafik, där omkomna och allvarligt skadade vid fallolyckor i trafikmiljön är ett stort problem⁵. De flesta av dessa allvarliga skadefall och dödsfall drabbar gruppen äldre, särskilt kvinnor. En betydande andel av fallolyckorna i trafikmiljön kan därför antas ske på fritiden. I MSB:s rapport exkluderas trafik från hem- och fritidsmiljön. Det kan vara lämpligt att beakta Trafikverkets arbete med att minska antalet omkomna och allvarligt skadade vid fallolyckor i trafikmiljön vid en nationell samordning mellan aktörer som strävar efter att minska fallolyckor i hem- och fritidsmiljön. Detta för att minimera risken för konflikterande budskap då fallolyckor i mångt och mycket drabbar samma målgrupp oavsett i vilken miljö de sker.

Föredragande, samråd och sakgranskning

Handläggare och föredragande har varit Helena Sjöberg vid enheten trafiksäkerhet väg. Sakgranskning har genomförts av Stefan Jonsson, enhetschef Trafiksäkerhet väg, Anna-Lena Elmquist, Johan Lindberg, Magnus Lindholm samt Jörgen Persson vid enheten trafiksäkerhet väg.

² MSB (2018) *Stärkt arbete mot hem- och fritidsolyckor*, s. 5-6

³ MSB (2018) *Stärkt arbete mot hem- och fritidsolyckor*, s. 31

⁴ Trafikverket (2013) *Ökad säkerhet på fyrhjulingar*

⁵ Trafikverket (2017) *Gemensam inriktning för säker gångtrafik 1.0*

Anna-Lena Elmquist
Stf enhetschef Trafiksäkerhet väg

Referenser

MSB (2018) *Stärkt arbete mot hem- och fritidsolyckor*. Remissunderlag 2018-01478-30.

Trafikanalys (2017) *Ny målstyrning för trafiksäkerheten*. Rapport 2017:12.

https://www.trafa.se/globalassets/rapporter/2017/rapport-2017_12_ny-malstyrning-for-trafiksakerheten.pdf

Trafikverket (2013) *Ökad säkerhet på fyrhjulingar. Gemensam strategi version 1.0 för åren 2014-2020*. Publikationsnummer 2013:153. https://trafikverket.ineko.se/Files/sv-SE/10931/RelatedFiles/2013_153_okad_sakerhet_pa_fyrhjulingar.pdf

Trafikverket (2017) *Gemensam inriktning för säker gångtrafik 1.0*.

Publikationsnummer 2017:102. https://trafikverket.ineko.se/Files/sv-SE/26961/Ineko.Product.RelatedFiles/2017_102_gemensam_inriktning_for_saker_gangtrafik.pdf

